

Evakkona junan kyydissä

Kuva: Marko Laine/Museorautatieyhdistys ry

Kesäinen maisema vilahteli ohi junan ikkunasta, kun koppelakkinen konduktööri tuli leimaamaan matkalippua, pientä pahvipalasta niin kuin ennen ainakin.

Perillä ”Simolassa” hypättiin junasta ulos ja liitettiin ruokajonoon. Maittavaa kauravelliä saimme annoksen ja uuden jonotuksen jälkeen pääsimme maistamaan korviketta. Tosin kilpaileva kahvilakin jäätelöineen veti kansaa puoleensa. Junailijan pillin soitua noustiin jälleen junaan ja paluumatkalle. Matka keskeytyi pariin otteeseen ilmahälytyksen takia. Viholliskone kierteli yläpuolella ja pommeja putoili viereiselle pellolle. Meille tämä oli kiinnostavaa eksotiikkaa, mutta 77 vuotta sitten tällaiset tilanteet ovat olleet pelottavia ja vaarallisia. Tulivat mieleen oman äidin kertomukset evakkomatkaista härkävaunussa.

Matkalla mukana ollut turkulainen **Jaakko Lehtonen** koki tapahtuman antavan paljon ajattelemisen aihetta ja kerto- van suomalaisten yhteishengestä sotien aikana: ”Historian elävöittäminen tällaisilla tapahtumilla on tarpeellista oman kansan historian tuntemisen takia.”

Karjalan Liiton puheenjohtajan **Outi Örnin** puhe evakkomatkoi- sta ja karjalaisten kokemuksista täydensi tapahtuman merkittävyyttä. Vielä päästiin lihasopalle ja tutustumaan Karjalan Liiton myyntipöytä-än ja mm. muolaalaisten kirja- ym. tarjontaan.

– Kaija Sipilä –

Sotilas valmiina turvatoimiin. (Kuva:KS)

Miltä on mahtanut tuntua sodan jaloista kiireellä lähteneistä? Evakkojuna-tapahtumassa pääsi turvallisesti eläytymään jatkosodan suurpommituksista paenneiden matkaan. Jonkinlaisen tuntuman sai vuosikymmenten takaisin tapahtumiin heinäkuun helteisenä lauantaina.

Jokioisten karjalaisseura järjesti 17. heinäkuuta paikallisella museorautatiellä Evakkojuna-tapahtuman runsaslukuisen talkoolaisväen avulla. Lähtöjä oli neljä, ja kaikki olivat täyteen varattuja.

Lähtöpaikka oli ”Ristseppälä” (Minkiön asema) ja määränpää ”Simola” (Humppila). Höyryveturi veti pitkää vaunujonoa, avoimia, katettuja, penkillisiä ja istuimettomia vaunuja. Sodanaikaisten evakkomatkojen tunnelmiin pääsi mukaan helposti – kuitenkin ilman pelon tunteita: järjestäjät olivat nähneet paljon vaivaa jo asemalla, jossa saatiin tutustua vanhoihin polkupyöriin, täyteen lastattuihin evakkorattaisiin, hirsnahtelemaan hevoseen sekä tietysti kapearaiteisella rautatiellä odottavaa junaan. Toden tuntua toivat sotilaat reppuineen ja aseineen, arvokas konduktööri, monet martat ja lotat. Myös useat matkustavaiset olivat pukeutuneet 40-luvun tyyppisiin lenin-

keihin, pussihousuihin ym. kampeisiin.

Tärisevää kyytiä sai ja vahvoja pakalihak- sia tarvitsi evakkopoika tai -tyttö polkiessaan sotaa pakoon pyörällä, jonka vanteisiin oli puuttuvien kumien

paikalle kierretty paksua nuoraa (ks. kuva). Pyörästä tulivat mieleeni **Antin Alen Paavon (Paavo Hörkön)** muistelukset. Häinkin taittoi osan evakko- taipaleestaan tällaisella menopelillä.

Tällä kulkupelillä on poljettu sotatantereelta turvaan. (Kuva yllä ja oikealla: KS)

”Evakkomummona” junan kyydissä.

Johannes-Seura ry:n sääntömääräinen syyskokous Johannes-Seuran toimistolla Myllytie 1, Piikkiö lauantaina 18.9.2021 klo 13.00

Käsitellään säännöissä määritellyt asiat. Koronatilanteesta johtuen noudatamme yleisiä rajoituksia ja käytämme useita osallistumismahdollisuuksia, joista lähempi tietoja oheisessa tiedotteessa ja seuran kotisivuilla www.johannes.fi.

– Johtokunta –

Syyskokous etäyhteyksin

Kokoukseen suositellaan osallistuttavan ensisijaisesti tietokoneella Teams-yhteyttä käyttäen ja ilmoittautuneille toimitetaan sähköpostilla 15.9. jälkeen osallistumislinkki. Seuran jäsen saa käyttää sähköiseen osallistumiseen teknistä avustajaa. Etäosallistuminen on tehty väliaikaisella lailla mahdolliseksi, vaikka seuran säännöissä ei ole siitä mainintaa. Kokoukseen tulee ilmoittautua seuran sihteerin sähköpostiin soilemarja@gmail.com 15.9. mennessä. Kokouspaikalle saapuvien tulee ilmoittautua seuran sihteerille **Soile Suomi** p. 050 342 7600. Henkilömäärä (ilmoittautumisjärjestys) riippuu kokousajankohtana voimassa olevista kokoontumismääräyksistä. Kokouksessa käytetään maskia ja toimitaan terveysturvallisesti.

5 § Yhdistyslaki

Yhdistyslain 20 §:n 1 momentista poiketen yhdistyksen kokous, joka yhdistyksen sääntöjen määräyksen mukaan tulisi järjestää elokuun 2021 loppuun mennessä, voidaan sääntöjen estämättä pitää syyskuun 2021 loppuun mennessä.

Sama määräaika koskee yhdistyslain 20 §:n 2 momentissa tarkoitettua yhdistyksen kokousta.

Yhdistyslain 25 §:n 1 momentista ja yhdistyksen säännöistä poiketen hallituksen päätöksellä voidaan sallia, että asiamies voi edustaa yhtä tai useampaa jäsentä yhdistyksen kokouksessa.

Mainitun lain 21 §:stä poiketen hallitus voi sallia, että myös valtuutettu saa valtuuttaa toisen valtuutetun käyttämään oikeuttaan valtuutettujen kokouksessa. Yhdistyksen tai valtuutettujen kokouksessa järjestettävässä äänestyksessä saman asiamiehen edustamien jäsenten tai valtuutettujen yhteenlaskettu

äänimäärä on enintään kymmenesosa kokouksessa edustettujen jäsenten tai valtuutettujen yhteenlasketusta äänimäärästä, jollei yhdistyksen säännöissä toisin määrätä.

Yhdistyslain 17 §:n 2 momentista ja 21 §:stä poiketen yhdistyksen hallitus voi sallia 17 §:n 2 momentissa tarkoitettun osallistumisen kokoukseen postitse taikka tietoliikenneyhteyden tai muun teknisen apuvälineen avulla, vaikka tällaista menettelyä ei ole sallittu yhdistyksen säännöissä ja vaikka yhdistys ei ole hyväksynyt tätä varten mainitun lain 30 §:ssä tarkoitettua äänestys- ja vaalijärjestystä.

Hallitus voi päättää, että kesäkuun 2022 loppuun mennessä järjestettävään yhdistyksen kokoukseen osallistumisen edellytyksenä on ilmoittautuminen yhdistyksen kokoukseen viimeistään tietynä päivänä, joka voi olla aikaisintaan kaksi viikkoa ennen kokousta. Tällöin kokouksutsuaika lasketaan viimeisestä ilmoittautumispäivästä.

TÄS LEHES:

Muisto on avoinna
s. 3

Juhlivat johannekselaiset
s. 4-5

Syyskuun matkatietoa
s. 6

Tattarista voimaa
s. 7

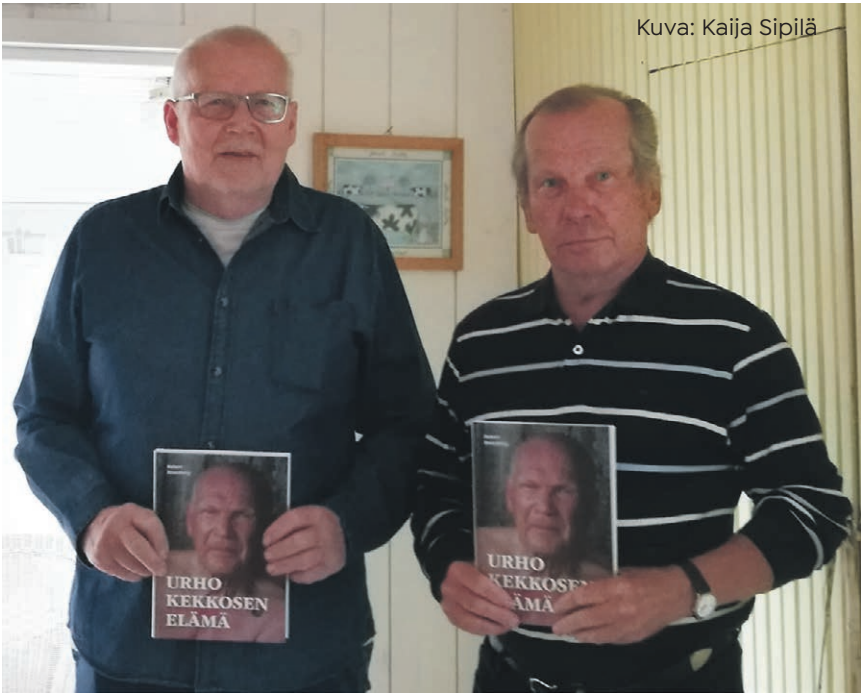
Päätoimittajan kynästä

Johannekselaisen päätoimittaja **Hannu Rastas**

Muistamisen paikka

Littoislainen Yrjö Kottonen pyöritti huoltoasemaa pari vuosikymmentä ennen kuin perusti 1988 autokorjaamon erikoisalakseen. Paikka löytyi nousevalta Kaarinan Krossin yritysalueelta. Sinä vuonna alkoi Testipisteeksi nimetyn korjaamon ilmoitus näkyä joka Johannekselaisessa. Neljä vuotta myöhemmin yritys siirtyi Markku Hiiren hallintaan ja sama ilmoituskäytäntö on jatkunut uskollisesti nämä monet vuosikymmenet.

Hannu Sinkkonen on vuosien varrella esiintynyt lehtemme palstoilla nimimerkillä Äijäskän Petun Hanski. Tuloksena on ollut pakinaa vanhemmista ajoista ja myös ajankohtaisilmiöistä, omia muisteluksia sananmukaisesti synnytyslaitokselle lähdöstä lähtien, muistokirjoituksia johannekselaisista johannekselaisille sekä muistiinmerkintöjä Päätilän-Kivitokeen väen tapaamisista. Todisteita siitä, miten arjestakin saa juhlaa.

Kuva: Kaija Sipilä

Lehtitoimikunta valitsi edellä mainitut yhteistyökumppanit lehden palkittaviksi avustajiksi. Seremonia suoritettiin kesätapaamisessa, kuten keskiaukeamalta selviää. Kiitoksemme annetusta avusta ja tehdystä työstä.

Mihin D katosi ja miten

En tässä tarkoita kotimaista viihdetaiteilijaa, vaan aakkosten neljättä kirjainta. Se on koko maassa kovin vaikeasti sovitautunut suomenkieliseen puheeseen. Apuun on saatu murteet, joissa koko kirjaimen voi kiertää tai muuntaa itselle paremmin sopivaan muotoon. Ja joka murteessa tietysti eri viisiin. Länsi-Kannaksen murreilmastossa ja Johanneksen kylissä tämä hirvitys on kierretty jokseenkin samalta puolen. Tai onko? Siitä olisi hyvä saada lisää käytännön oppia ja esimerkkejä. Ohittiko koulukin tuon aakkosen?

Murre on puhekieltä ja taipuu hankalasti paperille. Jouduin pohdiskelemaan sitä, kirjoitetaanko ja varsinkin lausutaanko kuuvan aikaan vai kuuen aikaan. Päädyin ensimmäiseen. Silti kun pitäisi valita vuuven tai vuuen, ottaisin jälkimmäisen. Siellä sanan keskellä on tavallista heikompi v-kirjain, sellainen joka pitäisi kirjoittaa puolta pienemmällä koolla. Ja silti jää kuulijan korvasta ja puhujan kielestä tai ehkä kylästä ja suvusta kiinni, miten vahvasti v erottuu. Monissa sanoissa d:n hävittäminen on selvä ratkaisu: yheksä, puhas, paas. Tai sitten heitetään j-kirjain sinne sanan keskelle: vejetään, mejjän tai mejjen, tiijä häntä. Ja on lähellä turvallinen t, joten Hilda syntyi uudelleen Hiltana, jos joku kiusallaan oli mennyt Hildaksi ristimään.

Ottakaapas murremuistot esiin ja kootaan sanomisen tavat, kommellukset, kiusat ja kiinnostuksen kohteet lehteen yhteisesti pureskeltaviksi. Ja missä vaiheessa läntisemmän Suomen ärrä tai peräti dee tai jotain muuta tarttui omaan mukavaan murteeseen – kotona, koulussa, pihalla tai työympyröissä.

Aineiston toimittaminen

Aineiston toimittamiseen on käytettävissä useita eri vaihtoehtoja. Mieluiten otamme vastaan valmiiksi sähköiseen muotoon tehtyä aineistoa eli sähköpostilla toimitettua, mutta kaikki perinteiset menettelytavat ovat edelleen myös käytössä. Sähköpostilla aineiston voi lähettää osoitteeseen hannu.rastas@dlc.fi tai johannesseura@elisanet.fi. Muussa muodossa olevat aineistot Johannes-Seuran toimistoon Kaarinan Piikkiössä, osoite: **Johannekselainen**, Toimitus, Myllytie 1, 21500 PIIKKIÖ.

Pyydämme toimittamaan aineiston seuraavasti:

Lokakuun numeroon aineisto viimeistään 22.9. (painopv 7.10.).

Lehti lähtee jakeluun suoraan kirjapainosta. Jos aineiston toimittamisesta on kysyttävää tai ilmenee häiriöitä jakeluaikataulussa, ottakaa yhteyttä lehtitoimikunnan jäseniin.

– Lehtitoimikunta –

Kuolleita

Heikki Pulli syntyi 16.1.1943 Johanneksen Revonsaareissa ja nukkui pois 11.7.2021 Piikkiössä. Rakkaudella muistellen ja kaivaten Leena, Riikka ja Venla perheineen, sisarukset perheineen, sukulaiset ja ystävät. Siunattu läheisten läsnä ollessa.

Harri Gunnar Hörkkö, s. 7.9.1941 Eurajoella, kuoli 24.7.2021 Paimiossa. Rakkaudella muistaen Marja-Liisa, Soili ja Harri perheineen, Sari ja Simo perheineen, Saku ja Giti perheineen, muut sukulaiset ja ystävät. Siunaus on toimitettu läheisten läsnä ollessa 14.8.2021.

Salme Haltia o.s. **Halonen**, joka 9.7.2021 täytti 109 vuotta, kuoli Oulussa 31.7., edesmenneen puolisonsa Edvard Olavi Haltian syntymäpäivänä. Suuresti kaipaamaan jäivät lapset perheineen, sisar ja veli, sisarusten jälkeläiset sekä muut sukulaiset ja ystävät. Siunaus 2.9. Haukiputaalla.

Puoliso, isä ja ukki

Arvi Albert Pentti

s. 5.10.1934 Johannes Vaahtola
k. 18.5.2021 Kaarina

*Hän lähti hiljaa ja sanoi
rauhalliseen tapaansa elämälle hyvästi,
liukui pois niin hiljaa,
että vain aikainen aamu sen kuuli.*

*Kevätpäivän tuuli henkäili koivuissa
meitä tänne jääneitä lohduttaen.*

*Hän lähti jälleen pitkälle matkalle,
kauas, sinne missä tuska on poissa.*

Sydämissämme elää lämmin muisto.

**Puoliso, tytär ja lapsenlapset perheineen
Sukulaiset ja ystävät**

Arvi on siunattu haudan lepoon läheisten läsnä ollessa. Lämmin kiitos kaikille meitä surussamme lohduttaneille ja Kaarina-kodille Arvin hyvästä hoidosta

Arvi Pentin kuolinilmoitukseen heinäkuun lehdessä oli tullut virheellisenä lisänä maininta o.s. Anttola. Virhe on syntynyt lehden aineiston taiton yhteydessä.

Huomionosoituksia

Paimion Sotaveteraanit ry:n sihteerille, res. majuri **Jorma Hanhialalle** on myönnetty Suomen Sotaveteraaniliiton korkein huomionosoitus, kultainen ansioristi pitkäaikaisesta ja tuloksellisesta sotaveteraanityöstä. Jorma Hanhialan äiti Toini o.s. Pentti oli Johanneksen Vaahtolasta.

Ylioppilaita

Matias Kaiti valmistui ylioppilaaksi 3.6.2021 Liedon lukiosta. Matiaksen isoisä on Markku Kaiti Johanneksen Metsäkylästä.

Ylioppilaaksi Kaarinan lukiosta 6.6.2021 **Juho Petteri Paju**, Lundin kansainvälisestä lukiosta (Ruotsi) **Ella Matilda Paju**. Isoisä Johanneksen Karhulasta.

Hartauskirjoitus

Syksyä ilmassa

Kesä lähenee pikkuhiljaa loppuaan. Tai mistäpä sen tietää: ilmanalat ovat niin muuttuneet, että kylmät kelit saattavat pysyä loitolla vielä pitkään. Toivottavasti kesääsi mahtuu monia hyviä muistoja. Sukulaisia, ystäviä, hyviä kohtaamisia. Marjoja, kalastusta, lukemista, oleilua...

Kalastuksesta mieleeni tulee kuva-albumista löytyvä vanha valokuva: pieni tyttö seisoo isänsä edessä ja kannattelee muutaman kiloista haukea. Tarkemmin kun katsoo, niin huomaa, että isähän sitä kalaa oikeasti pitelee. Tämä kuvaa myös Jumalan suhdetta meihin: Hän kulkee vierellämme ja kantaa suurimman osan meidän taakastamme. Jos siis annamme Hänen tehdä sen.

Monet luulevat, että Jumala vaatii meiltä sitä ja tätä: pitäisi aina tehdä hyvää, olla täydellinen ihminen, pitäisi olla synkkä hapannaama, ei ainakaan saisi hymyillä, ei saisi nauttia elämästä. Siis näin jotkut luulevat. Asia on päinvastoin! Jumala vapauttaa meidät taakoistamme, jotta voimme hymyillä ja elää täyttä elämää. Hänen rakkautensa meitä kohtaan saa aikaan sen, että voimme kulkea pää pystyssä ympärillemme katsellen ja nauttien kaikesta, mitä Hän on antanut meille vaikkapa tänä kesänä.

Siunattua loppukesää, valoisaa syksyä!

– **Veikko Sailola** –
Vahdon kappalainen

Raili Hörkkö 31.8.1931 – 20.8.2021

Sie ja mie. Se oli pikku-Railin tuttua kieltä kotona Johanneksessa, Lapsen elämää oman perheen turvassa. Sota tuli ja muutti kaiken. Oli jätettävä koti, lähdettävä evakkoon. Turva oli ohut valkoinen lakana, jonka läpi luodit lensivät. Onneksi se peitti, eikä pieneen tyttöön osunut. Matka saattoi jatkua Ruskolle.

Sää ja mää oli opeteltava, tehtävä työtä kotona ja kaupassa, Ruskon joka puodissa möi Hörkön likka, Laila, Sirkka tai Raili. Myöhemmin muuttomatka jatkui Tukholmaan, piti ottaa elämä omiin käsiin.

Du och jag alkoi sujua, töitä löytyi, jumpparyhmien vetäjänä rakentui hyvä kunto. Töitä tehtynä teinistä seitsemänkymppiseksi. Samalla hankittu oma koti ja uusia tuttavita työkavereista, naapurustosta, suomalaisesta seurakunnasta. Löytyi voimia vastustaa pahaa korona-aikaa.

Tapahtumakalenteri

SYYSKUU

18.9. Johannes-Seuran syyskokous Johannes-Seuran toimistolla ensisijaisesti Teams-yhteyksin. Tarkemmin tämän lehden etusivulla.

25.-26.9. Johannes-Seuran retki Lappeenranta-Mikkeli-Lahti, ks. sivu 6.

LOKAKUU

16.10. Uuras-Kilta ry:n ylimääräinen kokous, ks. sivu 8

Johannes-Seuran toimiston aukioloajat

Syyskuu

KE 1.9.	klo 12-17
LA 4.9.	klo 11-15
KE 8.9.	klo 12-17
KE 15.9.	klo 12-17
LA 18.9.	klo 11-15
KE 22.9.	klo 12-17
KE 29.9.	klo 12-17

Lokakuu

LA 2.10.	klo 11-15
KE 6.10.	klo 12-17
KE 13.10.	klo 12-17
LA 16.10.	klo 11-15
KE 20.10.	klo 12-17
KE 27.10.	klo 12-17

Marraskuu

KE 3.11.	klo 12-17
KE 10.11.	klo 12-17
LA 13.11.	klo 11-15
KE 17.11.	klo 12-17
KE 24.11.	klo 12-17

Joulukuu

KE 1.12.	klo 12-17
LA 4.12.	klo 11-15
KE 8.12.	klo 12-17
KE 15.12.....	klo 12-17
LA 18.12.	klo 11-15
KE 22.12.	klo 12-17
KE 29.12.	klo 12-17

Nyt on Muisti nähty kolmipäiväisellä retkellä Itä-Suomeen. Yksi näyttelykoh-teista on Tarinat. Se sisältää aitojen hen-kilöiden kokemuksiin perustuvat kuusi tarinaa. Yksi tarinoista on meidän oman Anjamme, Hannukkalasta kotoisin ole-van **Anja Luukkosen** tarina Suomen ja Karjalan kohtalon kesänä 1944.

Jo Anjan tarina alkaa koskettavasti, kun Anjaa näyttävä nuori kaunis nai-nen katsoo vakavana suoraan silmiin. Mieleen tulvahti kaikki se suru, epätoi-vo, pelko ja hätä, joita johannekselaiset-kin tuona kesänä kokivat. Kuuleman mukaan Muistissa on eniten katsottu evakkotyttö Anjan ja lautilalaisen rintamamies **Onni Aaltosen** tarinoita.

Yksi tarinoista liittyy tunnettuun aseistakieltäytyjään ja pasifistiin **Ardnt Pekuriseen**.

JR 11:n joukkoihin Viaan työvel-vollisena määrätty Pekurinen teloitetiin jatkosodan ensimmäisenä syksynä, 5.11.1941.

Kaksi ensimmäistä teloittajaksi määrättyä sotilasta kieltäytyi, ja vasta kolmas suostui noudattamaan käskyä. Pekurinen teloitettiin pelotteeksi muille sotilaille.

Sodan ja rauhan keskus Muisti Mikkeli

Muisti avattiin 4.6.2021. Muistin näyttelykokonaisuus nimeltä Poikkeustila käsittelee toista maailmansotaa. Kuten esittelyssä sanotaan, ”toinen maailmansota koskettaa koko maailmaa ja meitä suomalaisia yhä omakohtaisina kokemuksina, suvun muistoina, kirjallisuus- dessa ja elokuvina”. Muisti kertoo, että henkensä sodassa menetti 69 miljoonaa ihmistä.

Evakkotyttö Anjaa esittävän näyttelijän kuva Muistissa on otettu filmiltä Anjan tarinasta.

Muisti kertoo sodasta edistääkseen rauhaa

Koti-huoneessa kävijä voi valokuvien kautta tutustua ja tulkita naisten ja lasten kokemuksia sodassa. Taistelu-osastolla vuorossa ovat sodan kauhut: tappa-minen, haavoittuminen ja kuolema. Virtuaalilasien välityksellä kävijä saa halutessaan siirtyä keskelle talvisodan taisteluita Summassa. Taistelu-osasto on alle 12-vuotiailta kielletty.

Koko toinen maailmansota, sen ta-pahtumapaikat vuosilukuineen tulevat

esitellyiksi: Eurooppa, Pohjois-Afrikka, Aasia, Japanin eteneminen Tyynellä merellä. Uudella näyttelyteknologi-alla toteutettu Muisti on vaikuttava koko kansalle rakennettu tiedekeskus. Sen yhteydessä toimii Päämajamuseo **Mannerheimin** työhuoneineen.

Muistin matkamuistomyymälän ta-varavalikoima on uskomaton: julisteita, kortteja, korvikekahvia, rauhaan viit-taavia Pax-pastilleja, lakkeja, solmioita, muistikirjoja kannessa Mannerheim-suvun tunnuslause yms. Marsalkka Mannerheimin kuva on tulitikkurasi-oissa, magneeteissa ja oli pa myytävänä peltipurkeissa myös hänen lempiruo-akseen usein mainittua Vorschmackia.

Alkupuolella Muistia on filminpätkiä eri puolilta Suomea ennen sotaa. Viipurin rautatieasemalla kuvatussa filmissä tulee useampaan kertaan kuulutus: ”Juna Simolasta myöhästyy 20 minuuttia.” Kuuluttajan yksitoikkoinen ääni herätti oudon tunteen, liittyihän Simolan pommitus toisella evakkomat-kalla niin olennaisena osana johannek-selaisten, myös oman perheeni ja sukuni kohtaloon. Ja kun kerran Itä-Suomessa oltiin, tuli samalla käväistä Simolassa.

– Pirkko Kanervo -
Kuvat: Sari Kanervo

Simolan vesitorni kohoaa muistomerkkinä sodan kauhuista. Kyltissä on teksti: ”Nämä seudut olivat talvisodan 1939–1940 ja jatkosodan 1941–1944 ilmapommituksen kohteina. Kuolonuhreja oli noin 200. Ankarimmat pommitukset olivat 19–20.6.1944. Menehtyneiden joukossa oli paikkakuntalaisia, siirtolaisia, työvelvollisia, lottia, sotilaita ja sotavankeja.”

”Ei ole Vuoksen voittanutta, ylikäynyttä Imatran.” Imatrankoski on Suomen vanhin matkailunähtävyys ja se tuli nähtyä kuohuvana Muistiin suunnatun retken aikana. Tosin vettä tulvi vain yhdestä patoluukusta, mutta silti näky oli elämys!

Tuuletettiin kansallispukuja

Viime vuoden tavoin kansallispuvun juhlapäivänä 5. elokuuta kan-sallispukutuuletus järjestettiin Turussa Luostarinmäellä. Kansallis-puku toimi pääsylippuna alueelle.

Epävakaassa säässä tavanomaisia turistejakin liikkui alueella jonkin verran eri käsityöläisten taloihin tutustumassa. Kansallispukuisia näytti alussa olevan selvästi viimevuotista vähemmän. Onneksi löytyi ryhmä johannesseuralaisia ja myös muita tuulettajia liikkui alueella jonkin verran.

Tänä vuonna ei ollut mitään ohjelmaa, ei ainakaan sinä aikana kun olimme paikalla. Kivipainon ja laudankantajan asuntojen edustalla oleva esiintymislava oli katettu, joten asetuihin sinne. Juttua riitti; keskustelimme paitsi koronan vaikutuksista myös kirjallisuudesta. Kahvihampaan kolottaessa siirryimme kah-vila Kisälliin pullakahville.

Pois lähtiessä saimme reippaan sadekuuron niskaamme. Kotona pääsimmekin kuivattelemaan kansallispukujamme.

– Kaija Sipilä –

Johannesjuhlat 2021 omin toimin

”Johannesjuhlat” Piikkiön Jättänväljantiellä 28.7.2021

Kuva: Pirkko Mäki

Osa Kaijalan Edvard (Eeti) Hentulan jälkeläisistä kokoontui viettämään korona-ajan Johannesjuhlaa Piikkiöön ”Vilin plantaasille” Jättänväljantielle.

Iloinen puheenporina täytti salin heti alusta lähtien, kuinkas muuten, olihan koolla mei väkkee iha nii ko ennekii. Paikalla oli serkkuja puolisoineen – Lappeenrannasta Marja-Liisa ystävänsä Juhanan kanssa joka hänkin on Karjalasta, Uudenkirkon Inosta, Mikkelistä Harri, Alastarolta Reijo ja Anneli sekä Aarre ja Nonna, Paimiosta

Kaarina ja Raino, Turusta Pekka ja Kaija sekä Hannele ja Piikkiöstä Pirkko ja Vili sekä Juha sekä Päivi.

Kaija ja Pekka keittivät makoisian siskonmakkarasopan ja Juha leipoi mahtavan mansikkakermakakun. Haastelun lomassa kuultiin ”ohjelmanumerona” Eetin lapsenlapsenlapsen muistelua suvusta ja matkoista Johannekseen:

”Muistojani Johanneksesta

1970-luvulla syntyneenä muistoni Johanneksesta rajoittuvat suurimmalta

osin perimätietoon, jota olen onnekseni saanut kuulla isovanhemmiltani ja muilta sukulaisiltani. Varhaisimmat muistot löytyvät Paimion Munkkilasta, jossa Hentulan suvun oli tapana kokoontua merkkipäivien ja vaikkapa perunanostotalkoiden merkeissä. Näistä tapaamisista minulle on jäänyt erityisesti mieleen aikuisten iloiset jutut karjalan murteella ja ennen kaikkea se, että lähes koko suku oli aina koolla. Meitä lapsenlapsen-lapsia vilisi pihalla ja aikuisetkin leikkivät meidän mukanamme. Monta

kertaa hakeuduin tarkoituksella aikuisten seuraan kuuntelemaan veljesten Felix, Erkki ja isoisäni Viljon juttuja ja varsinkin Hentulan vävypojan, Puusan Simon juttuja, joita sai nauraa vatsa vääränä.

Ensimmäisen fyysisen kosketuksen Johannekseen sain 80-luvun loppupuolella, kun teimme sinne bussimatkoja sukulaisten kanssa, täysi bussillinen, kolmen eri sukupolven edustajia, tutustui Johannekseen ja sen ympäristöön useammallakin reissulla. Kaijalan kylän läheystessä ei aina tiennyt mistä ikkunasta olisi ehtinyt katsoa, kun vanhempi väki innostui kertomaan kenen taloja ja peltoja missäkin mutkassa ja notkelmassa oli ollut. Puheen sorina ja nauru täytti bussin kun jokainen ”haastoi” vuorollaan hauskoja muistoja kotikylästään. Oli suorastaan upeaa seurata isovanhempia kylän raitilla ja kuunnella mitä missäkin paikassa oli ollut.

Eräällä matkalla perustimme oikein yhdistyksenkin: aurinkoinen ja lämmin sää sai meidät muutamia uskaliaat pulahtamaan Rokkalanjokeen ja sen seurauksena perustimme yhdistyksen nimeltä Rokkalanjoen Uimarit. Yhdistyksen nimi muuttui vähän, kun Mirja-täti halusi mukaan, vaikka ei sillä kertaa uinutkaan. Hän nimittäin oli pienenä pudonnut jokeen, joten yhdistyksen uudeksi nimeksi tuli siis Rokkalanjoen Uimarit ja Siihen Pudonneet.

Varhaisimmat muistoni Johannesjuhlista ulottuvat 70-luvun loppupuolel-

lelle. Juhlat olivat kuin olympialaiset, mitkä vietettiin joka neljäs vuosi kotikunnassamme. Toki kävimme perheen kanssa hernerokalla naapurikunnissakin, mutta ”kotikisoissa” oli aina enemmän tunnelmaa, sillä silloin sai itsekin olla järjestelyissä mukana, tuolien kannossa ym. kevyemmässä, mitä nuori mies vain jaksoikin. Eräs varhaisimmista yksityiskohdista on muisto isoisäni siskon, Annikki-tädin runonlausunnasta, se oli hienoa, kun oma sukulaistäti pääsi oikein esiintymään.

Valitettavasti aika kuitenkin kuluu ja yhteiset sukutapaamisemme ovat vähentyneet kuten myös tarinoiden kerrotatkin. On kuitenkin tärkeää, että osa tarinoista, perinne, Johannesjuhlat ja karjalan murre jatkavat kulkuaan omille lapsillemme. Esikoisellemme oli päivän selvää kutsua isoisäni Vanhaksi Äijäksi, vaikka se hänen kavereitaan ehkä kummastuttikin. Myös kaupan kassajonossa ihmettelivät aikuisetkin varmaan kasvatustamme, kun Atte saattoi kysyä meiltä, että ”menemmekö nyt moikkaamaan Vanhaa-Äijää?” No ainakin Vanha-Äijä itse oli arvonimestään erittäin ylpeä. Onneksi vielä oma äitini, tätini ja osa heidän serkuistaan vaalivat näitä muistoja, jakaa niitä edelleen omille lapsilleni.”

Lopuksi todettiin yhdessä, että haastamista ois riittänyt loppuillaks ja pittemmäksii.

– Pirkko Mäki –

Pikkuserkut Paimiossa

Kuva: Minna Nieminen

Mikko Eerikinpoika Kukkosen ja Helena Aapramintytär Kaijaseen Paimiossa asuva, syyskuussa 93 vuotta täyttävä tyttärensä Marjatta Weckström (o.s. Loikas) ja kaarinalainen pojanpojanpoika Seppo Kukkonen (87 v) tapasivat toisensa pitkästä ajasta. Mukana oli myös ”kolmasserkkuni” Minna Nieminen, Sepon tytär.

Tapaamista oli suunniteltu keuhkoiholla ja heinäkuussa se toteutui Johannesjuhlien merkeissä. Kun kuulumiset oli lyhyesti vaihdettu käytiin pöytään. Marjatta oli tehnyt rusupiirakkaa, joka sai veden kielelle. Piirakasta puhe kääntyi

karjalaiseen ruokaperinteeseen, kerrattiin hapanolhot ja vatruskat, muita piirakoita unohtamatta. Kaurakiisselin puoltajiaakin oli, itse en ole sen ystävä. Tosin olen maistanut sitä vain kerran lapsena, se oli liian väkevää minun suuhuni. Jos nyt saisin kaurakiisseliä, voisi käydä kuten hapankaalin kanssa. Mummolla oli itsetehtyä hapankaalia sulannissa, kesäisin sen aisti jo porsuassaan. Nelisenkymmentä vuotta sitten uskaltauduin maistamaan Heletäidin tekemää keittoa missä hapankaalin lisäksi oli sianlihaa, sipulia ja porkkanaa. Sitä en muista oliko siinä myös ohraryyniä,

mutta hyvää se oli! Nyt minulle maistuu hapankaali sellaisenaan, hajukaan ei haittaa.

Piirakkasantsin päälle juotiin kohvit marjatortun kanssa ja jatkettiin muistelemista suvun tapahtumista. Mikolla ja Helenalla oli kymmenen lasta, joista kaksi vanhinta kuolivat alle vuoden ikäisinä. Eloojääneistä Sepon isoisä Joonas oli toiseksi vanhin, Martan isänäiti Josefiina syntyi pari vuotta Joonaksen jälkeen. Sisarusarjan vanhimalla ja nuorimmalla oli ikäeroa 20 vuotta. 81-päisen (jos oikein laskin) pikkuserkkulauman vanhin syntyi v. 1911, nuorin v. 1956. Ikäerosta ja siitä johtuen, että suku on

levinnyt ympäri maata ja maapalloa (jälkeläisiä löytyy ainakin Ruotsista, USAsta ja Australiasta) pikkuserkut tuskin tietävät toisistaan.

Martalla on silmänpohjanrappeuma, joka haittaa lukemista. Nyt elokuussa hän sai uuden laitteen, jonka avulla on innokkaasti lukenut Sepon kokoamaa sukukirjaa, jonka sai tuliaisiksi. Vuosien varrella Martta on tehnyt kymmeniä ellei satoja kauppakasseja kahvipusseista, parhaillaan on työn alla kassi Sepolle. Uutta tapaamista odotellessa.

– Marjatta Haltia –

Mikko Eerikinpoika Kukkosen, 1831-1911
oo Helena Aapramintytär Kaijaseen 1842-1917
| 2. Sofia Kukkonen, 1860-1861
| 2. Konstantin Kukkonen, 1862-1862
| 2. Karoliina Kukkonen, Karhu, 1863-1933
| 2. Joonas Kukkonen, 1865-1959
| | 3. Johannes Kukkonen, 1897-1969
| | | 4. Seppo Kukkonen
| 2. Josefiina Kukkonen, Loikas, 1867-1919
| | 3. Taavetti, Loikas, 1894-1951
| | | 4. Marjatta Loikas, Weckström
| 2. Vilhelm Kukkonen, 1870-1931
| 2. Aleksanteri Kukkonen, 1872-1933
| 2. Anna Kukkonen, Reponen, 1874-1970
| 2. Vilhelmiina Kukkonen, Maaronen, 1877-1967
| 2. Anton Kukkonen, 1880-1953

Raumalla

Johannes Seuran 72-vuotistaival juhlistamassa kuunari Kathrinan Messissä 15.7.2021. Kuvan lähetti Kari Kesäläinen

Johannesjuhlat 2021 omin toimin

Lehdentekijöillä omatoimiset tuplajuhlat

Kuva: Kaija Sipilä

Kuva: Hannu Rastas

Juhlallinen lipunnosto Turun siirtolapuutarhassa.

Liisa Katajainen ja Kaija Sipilä.

Sanotaan ettei suutarin lapsilla ole kenkiä taikka puhutaan yhtä ja tehdään toista. Lehtitoimikunta ei halunnut jossitella jälkikäteen. Kun oli haastettu muita järjestämään omatoimisia Johannesjuhlia, päätettiin sellainen toteuttaa myös itse. Teema valittiin isommilta juhlilta. Toimikunnan jäsen Kaija Sipilä kutsui joukkomme Turkuun siirtolapuutarhamökilleen. Heinäkuun pitkä hellekausi sai sopivaa lisäsävyä pienistä pisarakuuroista eli oli oivallinen kesäsää.

Tapaaminen aloitettiin juhlallisella lipunnostolla kuten Johannesjuhlissa kuuluu. Sisällä odotti kahvipöytä sen seitsemine sortteineen, mukana tietenkin karjalanpiirakkaa munavoineen. Ensin oli kuitenkin vuorossa kokoon-tumisen erityisteema, Johannekselaisen avustajien palkitseminen.

Isojen juhlien lykkääntyminen oli siirtänyt jo kahdesti sivuun lehdenkin huomionosoitukset. Tämä päätettiin paikata omien juhlien ohjelmassa. Lehden pitkäaikaisimman ilmoittajan Testipiste Oy:n puolesta paikalla oli kaarinalainen Markku Hiiri, samoin paikalla oli nimimerkillä Äijäskän Petun Hanski kir-

joittava turkulainen Hannu Sinkkonen. Palkitsemisen perusteista on lisätietoa pääkirjoituksessa. Molemmat ovat tuoneet vahvasti esiin Äijä-rooliaan, joten huomionosoituksena saivat luettavakseen vuosi sitten ilmestyneen Robert Brantbergin äijämäisen teoksen Urho Kekkosen elämä.

Kuva: Kaija Sipilä

Hannu Rastas, Heli Sirkesalo, Marjatta Haltia, Liisa Katajainen ja Hannu Sinkkonen.

Katetulla terassilla oli mukava istua ja haastella. Esimerkiksi **Katajaisen Liisalla** on monen vuoden kokemus kotiseutumatkojen emäntänä ja saimme kuulla matkoilla sattuneista hauskoista ja muistakin yllättävistä tapahtumista. Aineistoa olisi vaikka kirjaksi asti. Kokemuksenvaihtoa kotiseutuasioissa jatkettiin parin tunnin verran.

Kahvitilaisuus ja piirakkajuhla toimistolla Johannesjuhlien merkeissä

Aivan koko lehtitoimikunnan kaarti ei päässyt heinäkuun iloiseen ilta-päivään. Juhlaketki päätettiin tuplata elokuun alussa, kun toimikunta tuli koolle seuraavan lehden tekoon. Nyt mukaan pääsivät myös uusin jäsen **Heli Sirkesalo** ja taiton konkari **Esa Haltia**. Pidimme Johannesjuhlien merkeissä kahvitilaisuuden ja piirakkajuhlan, lipun korvasi tällä kertaa pöytäviirien parivaljakko. Palkitsemista ja Äijä-teemaa

ei unohdettu, sillä Esa sai käynniltään sitä samaa Kekkosen-luettavaa kuin heinäkuun herrat. Yhteisesti todettiin myös, että omatoimisten tapahtumien järjestäminen on hyvä lisä arjen ja isojen juhlien välimaastoon.

Kuva: Kaija Sipilä

Myös Esa sai luettavakseen äijämäisen teoksen Urho Kekkosen elämästä.

Johannesjuhlat Revohännäs

Miun perheessäin on ain olt muotii käyvä Johannesjuhlil. Millo mitekii, vieraan taik auttamas. Iha metkaa on olt ko ei oo kahtee kessää saant männä mihikää isommal sakil. Sillo viimeks ko Liedos oltii 2019, olkii metkaa, ku myö ei voitu ottaa mein äitii mukkaa, ko hää ol jaloistaa nii kipjä jo. No mie liehuin sit hänel näyttämää kansallispukkuu terveyskeskukseen juhliin jälkee. Miul ol potattiipiiraita taskus...eiko pussis tula-aisin ja ne olkiit oikee sopivii tuomisii iltaruuvaks olleel pinattikeitol. Äiti hää hoitajiikii käsk käymää syömää. No hyö katsoit miun hammeen levyttä enemäkkii. Samas huonees ol yks Uuevekirko emäntä. Hääko käi kehumaa ommaa pukuvaa! Tul oikee ilo silmäkulmaa kaikil. Äiti kuuntel aikaan kehumissii ja kysy sit, et millo sie oot viimeks olt Uuevekirko juhliis? No eihä tää muistant. Vatruskat kelpasiit kaik, ei jäant korin pohjal yhtää kottii vietäväks. Ei ne olleet äitin viimisii vatruskoi, Vistan joulu-markkinoilt ostin pussin piirakkoi **Ullalt** - hää on miun hovihankkija näis asjois millo ei itsel oo mahdollisuutta käyvä paistamaa. Hyväst män parempii suihii ja samal hää anto ohjeita, myö ku oltii **Helena**-siskon kans lähös Johanneksee talvisovan syttymisepäiväksi.

Kuva: Terhi Reponen

Siit päässäkkii juhlatunnelmaa

Miul ko on sisko Helena ja miun veljein on ottant vaimoksee hääkii Helenan. Päätettii oikee juuva arttelis Helenanpäivä kohvit ja pittää samal Johannesjuhlat. Mäntii sinne, mist Paimio koulukeskukseen on usjast koivut tuotu, Vihossuol mein pelloaitaa. Siel myö pantii pöytä korjaks ja Revohännä-

mökist otettii Karjalan Vaakunaryijy kartanol muistuttammaa, jot myö ollaa suuriin asjoin äärel. Miun ryijy on sata vuotta vanha ja Kannaksel tehty. Mie sain sen lahjaks miun ystävältäin. Hänel ko ol kaksii samanlaista, Uuveltkirkolt tuotui. Pien lippu ol kaiteel muistut-tamas, et Suomes ollaa ja kaik on hy-väst. Ei myö laulettu Johanneslauluu,

ei muutakaa. Meil ol nii mukavaa olla kaik **Kaarlon** ja **Kertun** jälkipolvet sam-maa aikaa kohvipöyvä. No, miun vel-jen minii, hää ol mänt valmentammaa seuraavii maailmanmestareita johokii Pohjanmaal. Tais kuulla mein haas-tit sinne saakka. Myö syötii vatruskoi ja mansikkoi. Munavoi olkii hyvää Laitilas pötköä pantuu, karjalaista pa-tenttii sekkii.

Ei myö jaettu rinikkoi eikä kunnia-mainintoa kenellekkää.

Myö haastettii, jot komjat on pellot **Toivo**-Äijän alul panemat. Raivaamine käsi-pelil- hevosel, kangel ja kuokal onkii olt kova homma! Miun veljein raivas hääkii lissää pienempii kulmii, jot riit-tää navettaa viemistä jatkossakkii. Ei oo tänä kesän hyvät kaurat, pärjättävä on sil, mitä annetaa, on mein äitin usjast sanoma oppi.

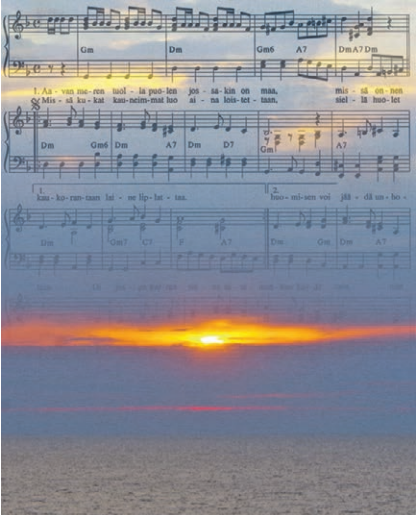
Liedost mie käin hakemas juhlii **Outi**-serkun. Hää ol mein kunniavie-ras. Mihi myö jouvutaakii, ei meil jutut lopu. Nauretti, jot mis on P-opasteet, ku ajettii Revohännä kartanol. Myö senko männää vaa.

Ensvuon männää oikial viisii oikeisii juhlii. Männööhä tää näinikkääkii, mut mie jo vartun parempii aikoi.

Hyvää syksyy teil kaikil, sukulaisil ja kylänmiehil. Käykää katsomas tein lä-himmäisii, jos hyö ei itse pääse liikkeelle.

– Reposen Terhi –

Johannesjuhlat Satumaassa

Aloitetaan juhlat laulamalla **Satumaan**. Joku pittää juhlapuhheen. Sit on oh-jelmaa, soittoa ja lauluu. Sit tekköökii jo kohvii miel. **Riitta** ja **Hilkka** on järjestäneet tarjoilun, syyvää vat-ruskat ja piiraat. Haastellaa ja nähhää tuttuja. Toivotaan et ens vuon päässä Karjalaa. Sit kaikille jaetaan joku kul-tainen Karjala-merkki. Lauletaan viel Johannes-laulu.

Nyt mie tajaa herätä – olik tää kuu-muun houreita vai unta?

Terveisin
– Arto Kesäläinen –

Johannes-Seuran retki Lappeenranta-Mikkeli-Lahti 25.-26.09.2021

Matkaohjelma 25.09./lauantai

Turku/linja-autoas	6.00
Paimio/Vistamatkat, Vistantie 24	6.35
Salo/Piihovi (tarvittaessa)	7.00
Lohja/ABC	7.45-8.10
Helsinki/Kiasman pys. (tarvittaessa)	9.00
Pernaja/Kuninkaantien ABC	10.00-10.30
Simolan vanha asema/L.ranta	12.15-(12.30)
Sankarihautausmaa /Kauppakatu	12.45-13.00
(lisämaksusta:lounas 15.90€/hlö Kehruuhuone/ Lappeenranta)	13.00-14.00
Lotta-Svärd patsas	
Savitaipale	
Mikkeli, Sokos hotel Vaakuna	16.00
Majoittuminen • Ruokailu Frans & Michelle Bistrossa.	

Retken hinta: 209 €/hlö (edellyttää min. 20 matkustajaa),
sisältää seuraavat palvelut:

- ★ bussikuljetukset ohjelman mukaan
- ★ majoitus Mikkeliissä H2 huoneissa aamiaisin
- ★ ruokailu Frans & Michelle Bitrossa hotellissa
- ★ opastukset Muisti- ja päämajamuseossa ★ opastukset Jalkaväkimuseossa
- ★ pääsymaksu Muisti- ja päämajamuseoon
- ★ pääsymaksu Jalkaväkimuseoon

26.09. sunnuntai

Mikkeli, aamiainen hotellissa	
Muisti- ja päämajamuseo	10.00-12.00
Museossa esillä “Anjan tarina” (Anja Luukkonen, Hannukkala)	
Mahdollisuus kahvitella Muisto kahvilassa	12.00-12.30
Jalkaväkimuseo	12.30-14.00
“Asemasodan Aarteita” -näyttely esittelee Olli Kleemolan kokoelman sodan ajan puhdetöitä.	
Vierumäki/Matkakeidas	15.15-16.00
(lisämaksusta: lounas 14.50 €)	
Lahti/ Hennalan kasarmit	16.30-16.50
Evakkopatsas	
Helsinki/Kiasman pys.	18.00
Lohja/ABC	18.45-19.05
Paimio/Vistamatkat	20.15
Turku/Linja-autoasema	21.00

Retken hinta omalla Museokortilla: 183 €/hlö
(edellyttää min. 20 matkustajaa), **H1 huonelisä 25 €**

Johannes-seuran retken toteuttaa Vistamatkat (KUVI 4082/00/Mj, SMAL 26895).
Ilmoittautumiset 10.9. mennessä Liisa Katajaiselle puh 040 7410425 tai
liisa.katajainen@gmail.com.

Minimilähtijämäärä 20 henkilöä – retkelle otetaan enintään 30 matkustajaa.
Varaa siis matkasi pian.

”Istuta omenapuu vaikka huomenna tulisi maailmanloppu”. Tutun ajattel-
man ytimessä on toivon elementti, tah-
to nähdä valoisa tulevaisuus kaikissa
olosuhteissa. Omenapuun taimi on
istutettaessa hontelo ja usein hiukan
muotopuolikin. ”Tullooks hänest elä-
jää”, saattaa istuttaja tuumia vaikka
on kaivanut istutuskuopan tarpeeksi
syväksi, leveäksi ja täyttänyt sen hyväl-
lä mullalla. Muutaman vuoden päästä
”eläjä” tuottaa jo makoisaa satoa joka
syksy. Ensin vain muutaman omenan,
pian jo korillisia.

Omenapuun ajanlasku ei ole pika-
voittojen vaan pidempien aika-
kaarien maailmasta. Omenapuu opettaa kärsi-
vällisyyttä ja sitoutumista. Tänä syksy-
näkin satoa korjataan tuhansista puista,
jotka on istuttanut ja huolella hoita-
nut joku, joka elää enää vain läheisten
muistoissa. Omenapuun leikkaus on
ajoituksen taitolaji. Isot linjat ja kasvun
suunta on ohjattava oikeaan suuntaan
varhain, muuten kokonaisuus ei toimi.
On osattava nähdä tulevien vuosien
kasvun edellytykset ja karsittava tar-
peeton. Vuosikymmenien päästä ei voi
enää tehdä ihmeitä. Niin se taitaa olla
ihmiselämässäkin.

Tein kerran juttua evakkotaipaleis-
ta ja haastattelin erästä jo edesmen-
nyttä johannekselaista. Mieleeni jäi
erityisen riipaisevana hänen viimei-
nen muistikuvansa kotipihasta, jos-
sa omenapuu oli täydessä kukassa ja
kissa istui kaiteella. Omenankukkien
lisäksi niin paljon muutakin katkesi
sotavuosina kesken parhaan kukoi-
tuksen. Mitähän omenalajikkeita
Johanneksessa kasvatettiin? Kirjolan
kartanossa ainakin oli edistyskellis-
tä puutarhatoimintaa, kenties sitäkin
kautta alueelle levisi uusia lajikkeita.

MUISTOJEN KUKKIA Omenapuu on toivoa täynnä

Sodanjälkeisessä niukkuudessa asu-
tustilojen omenapuut takasivat vitami-
ninsaantia usein talveen asti. Huolella
paperiin käärityt jouluomenatkin säilyi-
vät punaposkisina kellarin viileydessä.

Omenapuuta katselemalla voi seurata
vuodenkiertoa. Alkukesän valkoisesta
kukkahunnusta pienien raakileiden
pyöristymiseen ja kypsymiseen syksyn
saapuessa. Kaamoksen karu paljaus
ja alkutalven pehmeä lumipeite, sini-
set varjot loistavalla hangella. Uuden
kasvukauden ja valon odotus, jänisten
jälkien huolekas seuraaminen runkojen
ympäri. Mullan tuoksu, kuin perille
pääseminen pitkän vaelluksen jälkeen.
Monet asutustilojen omenapuut ovat
saaneet väistyä uudisrakennuksen tieltä
tai ovat jo ryhmyisiä puuvanhuksia, joil-
la olisi paljon tarinoita kerrottavanaan.
Miten monta hillopurkillista niiden
hedelmistä onkaan keitetty syötäväksi
puuron kanssa, lettukesteihin, piira-
kantäytteeksi. Ajat muuttuvat, maut
pysyvät. Johannes-Seuran toimiston
lähellä on pieni kuja, jonka varrella ole-
van asumattoman talon omenapuita
olen ihastellut kaikkina vuodenaikoina.
Elämäänähneitä, taipuneita runkoja ei
tunnu ajankulu lannistavan. Syksyisin
niiden juurelle putoilee edelleen runsasta
satoa, ellei muuta varten niin ohikulki-
jan silmäniloksi.

Japanilaisille kirsikkapuiden kukinta
on odotettu juhlahetki, muistutus het-
kessä elämisen taidosta.

Elämä ja luonto tarjoavat kauneut-
ta ja iloa oman aikataulunsa mukaan.
Ensi kevään omenankukkia odotellessa
voimme nauttia tämän syksyn sadosta
ja viedä vaikka itse tehtyä omenahilloa
naapurille tai ystävälle.

– Heli Sirkesalo –

SuomiAreenassa keskusteltiin karjalaisuudesta 16.7.

Karjalan Liitto osallistui tänä vuonna ensi kertaa SuomiAreena-tapahtumaan. Keskustelussa panelistit pohtivat karjalaisuuteen ja Karjalan Liittoon liittyviä aiheita otsikolla Siirtokarjalaiset sopeutuivat – kokemusten merkitys nyt ja tulevaisuudessa.

Lähes joka kolmannella suomalaisella on
juuria menetettyyn Karjalaan. Karjala
kiinnostaa; sinne matkaillaan, sitä har-
rastetaan, identiteettiä ilmennetään
ja tehdään yhteistyötä yli rajan. Mitä
siirtokarjalaisten sopeutumisesta, yh-
teisöllisyydestä ja yhteistyöstä voidaan
oppia nyt ja tulevaisuudessa?

Panelisteina olivat professori Outi
Fingerroos, maatalousyrittäjä Armas
Komi, vapaa toimittaja Arda Yildirim ja
Karjalan Liiton puheenjohtaja Outi Örn.

Keskustelun juonsi uutispäätoimitta-
ja Ilkka Ahtiainen.

Pohdinnan aiheina oli muun muassa
siirtokarjalaisten sopeutuminen yli 80
vuoden aikana ja siihen liittyvien koke-
musten merkitys tänä päivänä, identiteet-
tin ja karjalaisen kulttuurin nykytila ja
tulevaisuus. Kuultiin myös panelistien
ajatuksia Karjalan Liiton roolista siir-
tokarjalaisten perinnön ylläpitäjänä ja

laajemminkin karjalaisen kulttuurin
säilyttäjänä.

Lisäksi kuultiin keskustelijoiden tun-
nelmia matkoilta suvun kotiseuduille ja
pohdittiin matkojen merkitystä identi-
teetille ja venäläisten kanssa tehtävän
yhteistyön merkitystä. Keskustelu on
katsottavissa MTV-palvelussa.

<https://www.mtv.fi/sarja/suomiareena-10003192/siirtokarjalaiset-sopeutuivat-kokemusten-merkitys-nyt-ja-tulevaisuudessa-1444172>

SuomiAreena on yhteiskunnallinen
keskustelutapahtuma, jossa käsitel-
lään erilaisia ajankohtaisia aiheita, ja
jonne osallistujat valitaan haun perus-
teella. Tämän vuoden teemoina ovat
luonto, yhteisöllisyys ja digitalisaatio.
Perinteisesti tapahtuma on järjestetty
Porissa ulkoilmatapahutmana, mutta
koronan vuoksi sen toteutettiin tänä
vuonna hybridinä.

SuomiAreenan kaikki keskustelut
voi katsoa MTV-palvelusta tallenteina.
Tapahtuman teemat olivat yhteisöl-
lisuus, digitaalisuus ja luonto ja pääyh-
teistyökumppanit olivat Metsähallitus,
Telia sekä TietoEvy. Kaikki keskustelut
voi katsoa mtv.fi-verkkosivuilta.

Superfood TATTARI

Leena Johansson (o.s. Kosonen) Ruotsista soitti eräänä päivänä toimistolle. Korona-ajan kuulumisia vaihdettaessa hän kertoi mm. selailleensa vanhoja Johannekselaisia. Eräässä numerossa oli kirjoitus tattarista. Siitä innostuneena Leena päätti kokeilla tattarin kasvatusta. Netistä löytyi kauppa, josta sai tilattua siemenet. Ne itivät hyvin, nyt kasvin ympärillä hyörivät pörriäiset ja naapurit käyvät ihailemassa kukintoja.

Suomessa tattaria on kasvatettu yleisemmin Karjalassa ja Savossa, missä pehmeät kaskimaat olivat suotuisat siementen itämiselle verrattuna Länsi-Suomen savimaihin. Paikannimet kertovat tattaria viljellyn Johanneksessakin jo kauan sitten: Tattarimaa (metsä, maassa nähtävästi kasvatettu tattaria), Tattarimaantie (luultavasti maalla kasvatettu tattaria) ja Tattarimaankivi Kaijalassa, Tattarmaa Koskijärvellä, Tattarniemi Kukkolassa ja Niemelässä, Tattariaho Riionsaaressa ja Tattaripelto Tikkalassa. 1930-luvulla Johanneksen maatalouskerholaisia kannustettiin viljelemään tattaria - vaaleanpunaisena kukkiva tattaripelto onkin jäänyt monen silloisen lapsen mieleen.

Tattaripuuro

Johannekselaiset ry:n vuonna 1978 järjestämään kirjoituskilpailuun ”Karjalainen ruokaperinne” tulleiden vastausten joukossa oli ohje tattaripuuron valmistamiseen.

Tattariryynien lisäksi siihen käytettiin siansivua, suolaa ja vettä, joskus myös sipulia. Siansivu sulatettiin padassa, joukkoon lisättiin kuumalla vedellä huuhdotut tattariryynit, suola ja vesi. Puuro keitettiin ensin hellalla kypsäksi ja paistettiin vielä uunissa. Jäähdyneenä, pannulla paistettuna maku sen kuin parani. Puuroa saatettiin maustaa siansivun kanssa kuullotetulla sipulisilpulla, joka lisättiin jonkin aikaa kiehuneeseen tattaripuuroon. Puuroa valmistettiin myös ilman sianrasvaa, jolloin osa vedestä korvattiin maidolla tai kermalla. Ainekset pantiin uuninkesävään vuokaan (savipottiin) tai pataan ja puuro kypsennettiin suoraan uunissa, ilman keittämistä.

Tattari

kuvat: Leena/Leif Johansson

- Kotoisin ilmeisesti Lounais-Aasiasta. Euraasiassa viljelty tuhansia vuosia, Suomessakin mahdollisesti jo noin 7000 vuotta sitten.
- Vaaleanpunakukkainen, punavartinen lajike (maalaistattari, ”ihmisentattari”) on erittäin maukasta. Sille ei vedä vertoja valkokukkainen, vihreävirtinen ”siantattariksi” kutsuttu lajike, jota viljellään yleisemmin.
- Gluteeniton, sopii erinomaisesti keliaakikoille.
- Merkittävä mesikasvi, josta saatu hunaja on tummaa ja voimakkaanmakuista.
- Estää kolesterolin imeytymistä suolistossa.
- Sisältää mm. B1- ja B2-vitamiineja, kalsiumia ja magnesiumia enemmän kuin vehnä ja ruis.
- Voi ehkäistä mm. sepelvaltimotautia ja diabetesta.

Lähteitä:

<https://www.luke.fi/futurecrops/fi/elamammekasvit/kasvien-kuvauksia/tattari/>
<https://www.maatiainen.fi/tekstit/tattari2014.htm>
<https://kuntoplus.fi/terveys/tattari-taltuttaa-kolesterolin>
<https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/tiesitko-tasta-proteiiniherkusta-valmistuvat-niin-puurot-kuin-smoothietkin/3301118#gs.6p3fwl>

Karjalan Marleena

Kerronpa tässä tarinan viehkeän kauniista Karjalan Marleenasta. Kyse ei ole suinkaan kauniista karjalaistytöstä, vaikka nimestä voisi niin luullakin. Se on ruusu siitä kukkien kauneimmasta päästä. Johannes-Seura oli tekemässä taas muistelomatkaa rajantakaiseen Karjalaan. Edesmennyt Ahti-veljeni oli kovin kiinnostunut näistä menetetyistä Kannaksen seuduista. Kun yksi tutustumiskohteista olisi Johanneksen pitäjän Kolmikesälän kylä, teki Ahti päätöksen osallistua retkeen. Olihan siellä isovanhempiemme Eedla ja Salamon Virjosen rakas kotipaikka, josta he jou-tuivat lähtemään evakkoon sodan kurrittaessa kotimaatamme. Veljelläni oli noista ajoista jonkinlainen muistikuva. Hän oli talvisodan sytyessä jo kuusivuotias. Silloin meidän perheemme lähti ensimmäiselle pakomatkalleen.

Kotikylämme oli Hylkiälä, mutta mumolassa käytiin usein tervehtimässä ja auttelemassa isovanhempiä. Toiselle evakkomatkalle lähdetessä Ahti oli jo ”iso poika”, ja muistikuvat kotiseudusta säilyivät kirkkaampina. Eedla-mummo tunnettiin kylällä ahkerana työntekijänä ja kukkien ystävänä. Näin äitini on minulle kertonut. Jossain vaiheessa oli pihapiiriin istutettu myös ruusuja. Hyvällä hoidollahan ruusut voivat pysyä hengissä ja kukoistaa vuosikymmeniä. Matkalaisille tuli mahdollisuus etsiä omia vanhoja kotipaikkojaan, vaikka etsintä olikin hyvin haastavaa. Maamerkkejä oli vaikea tunnistaa rehevöityneen ja muutenkin muuttuneen maiseman takia. Mutta veljeni kertoman mukaan hänen onnistui löytää mummon kotitalon paikka ja jotain rapautuneen sokkelin tapaistakin pitkän

ruohon katkkoista. Tässä häntä auttoi hyvä ja asiantunteva opas. Oli kesä parhaimmillaan ja ruusujen kukinta-aika. Ja eikös veljeni havainnutkin ruohikon joukosta kauniita, vaaleanpunaisia ruusunkukkia. Nämä villiintyneet ruusut olivat luultavasti levinneet alkuperäisiltä paikoiltaan, mutta olivat osapuileen Eedla- mummon ja Salamon-äijän tontilla. Sitten tapahtui asia, josta olisi pahimassa tapauksessa voinut saada tullissa

rangaistuksen. Ahti oli suuri ruusujen ystävä ja eikös hän ollutkin varustanut matkalle istutuslapioiden ja tukevan muovikassin. Niinpä hän pahemmin harkitsematta kaivoi pienellä lapiollaan pehmeästä maasta tuon ihanan ruusun pienen taimen, sujautti sen kassiin ja kenenkään huomaamatta salakuljetti sen tullen läpi Suomeen. En muista Ahdin kertoneen, miten tällainen temppu ylipäättään onnistui. Mutta niin vain ruusu säilyi pussissa elävänä ja sai paikan veljeni kesämökin pihassa. Hyvällä hoidolla se alkoi kasvaa ja levitä. Vuosien jälkeen se avasi ensimmäiset, ihanasti tuoksuvat kukkansa. Kaunotar oli hyvin herkkähiipäinen eikä pitänyt sateesta. Silloin se näytti pahan mielensä ja sen hennot, silkiset terälehdet karisivat. Mutta kun oli pouta ja aurinko paistoi, se kukoisti kauniina ja levitti hurmaavaa tuoksuaan metrien päähän. Minun onneni oli saada jo isoksi kasvaneesta ruususta sen sivuun levinnyt

pieni poikanen. Istutin sen oman mökkinen pihahan lähelle puutarhakeinua. Siinä se sai kasvaa muhevassa mullassa ja vahvistua. Kasvu olikin hyvin voimakasta, eikä aikaakaan, kun se alkoi riemastuttaa ja hurmaannuttaa kukillaan. Siinä keinussa istuen ja nauttien ihanasta ruusun tuoksusta voin kuvitella, miten Eedla-mummoni hoiteli ruusujaan omassa pihassaan. Vielä tänä päivänäkin tuo ruusu kasvaa ja jaksaa kukoistaa. Tämä vuoden 2021 kesä oli ruusulle mieleen. Helteinen ja lämmin sää sai sen tekemään ennätysmäärän noita tuoksuvia, mielestäni kauneimpia ruusunkukkia mitä olen nähnyt. Entäpä se Karjalan Marleena? Kun kysyin veljeltäni, tietääkö hän tämän ruusun lajinimeä, sain hauskan vastauksen: ”Sitä en tiedä, mutta olen ristinyt sen Karjalan Marleenaksi.”

– Ella Heino –

Sellane ol Karjala -näyttely Marttilan seurakuntatalolla 4.–6.8.2021.

Evakkopatsas Lahteen

Lauantaina 14.8. paljastettiin Lahdessa Hennalan Komentajanpuistossa Evakkopatsas. Alkuun patsastoimikunnan puheenjohtaja Raimo Koukonen kertoi monista vaikeuksista patsas-hankkeen aikana.

Nyt kuitenkin ollaan tässä. Lippuvartion miehet ja nuorisoa edustava poika olivat pukeutuneet Johanneksen miehen pukuun.

Patsaan suojelijaksi ja paljastajaksi valittu eduskunnan Karjalakerhon puheenjohtaja, viipurilaistaustainen **Sanni Grahn-Laasonen** sai vetää punamustan vaatteen patsaan päältä.

Patsas sai arvokkaan paikan, Suomen historiaan monissa asioissa kuuluvaan Hennalaan.

Tilaisuuden jälkeen Lahden Karjala-seura vietti koronan takia vuodella siirtynyttä 80-vuotisjuhlaansa.

– Riitta Kukkonen –

Uuras-Kilta ry:n ylimääräinen kiltakokous/jäsenkokous lauantaina 16.10.2021 kello 14.00 Karjalatalon Wiipuri-salissa.

Kokouksen aiheena on sääntöjen muuttaminen.
Ilmoittautumiset ja tiedustelut sähköpostitse [uuras\(at\)viipurinportti.com](mailto:uuras(at)viipurinportti.com).
Tervetuloa!

– Uuras-Kilta ry:n hallitus –

Syyskuun 1941 SA-kuvia Johanneksesta

Suomalaiset joukot olivat elokuun 1941 kuluessa edenneet Länsi-Kannakselle ja alueelle pääsi TK-kuvaajia. Alla olevat kuvat on päivätty 9.9.1941.

Kattavaa isännöintipalvelua Turun alueella

Turun talousalueen suurimpana yksityisenä isännöitsijätoimistona olemme tarjonneet kokonaisvaltaisia isännöintipalveluita jo yli 50 vuoden ajan. Se on luonut näkemyksen siitä, miten isännöintialan ammattilaisen tulee toimia.

Varsinais-Suomen Isännöintitalo Oy on auktorisoitu ja ISA ry:n auditoima, työntekijöidensä omistama isännöitsijätoimisto.

Kaipaako taloyhtiönne ammattitaitoisen ja osaavan isännöitsijätoimiston palveluita? **Ota meihin yhteyttä!**

Olette lämpimästi tervetulleita tutustumaan toimistoomme!

Ari Kesäläinen, Toimitusjohtaja, RI (YAMK), AIT, ISA
p. 020 722 9944, 0400 523 194
Maariankatu 4 C, 20100 Turku
ari.kesalainen@isannointitalo.fi

www.isannointitalo.fi

Autokorjaamo Testipiste oy

Hallimestarinkatu 22
20780 KAARINA

Puh. (02) 243 5585
Faksi (02) 243 5100
Gsm (0400) 824 767
markku.hiiri@testipiste.fi

Johannekselainen

Johannekselainen ilmestyy 9 kertaa vuodessa

Kustantaja ja julkaisija:

Johannes-Seura ry

Toimisto:

Myllytie 1 (Kirkonkulma) 21500 Piikkiö, puh. 02-4795 118

Avoimna: **keskiviikkoisin** klo 12-17 sekä kuukauden **ensimmäisenä**

ja **kolmantena arklauantaina** klo 10-15. (ks. sivu 2)

www.johannes.fi

sähköposti: Johannesseura@elisanet.fi

Päätoimittaja:

Hannu Rastas, Saksantie 89, 21500 Piikkiö

Puh: 050-3541 363

Sähköposti: hannu.rastas@dlc.fi

Lehtitoimikunta:

Marjatta Haltia, Liisa Katajainen, Hannu Sinkkonen, Kaija Sipilä, Heli Sirkesalo ja päätoimittaja.

Lehden toimittajia:

Kaikki lukijamme, johannekselaiset ja heidän ystävänsä.

Ilmoitushinnat: 0,55 €/palstamm (perusteena 4-palstainen sivu, palstan maksimileveys 70 mm).

Säännöllisistä jatkuvista ilmoituksista alennus.

Kuolinilmoitukset:

- korkeus < 10 cm = 80 €

- korkeus enintään 10-15 cm = 100 €

Kiitosilmoitukset: 5 €.

Tilaukshinnat vuonna 2021:

Vuosikerta (9 lehteä) 35 € Suomi ja Ruotsi, muut maat 40 €.

Lisänumerot 3 €/kpl + mahdolliset toimituskulut.

Piikkiön Osuuspankki FI54 4714 1020 0595 46.

Toimituksellinen aineisto:

Lukijoiden kirjoituksia ja kuva-aineistoa otetaan muokattavaksi julkaisemista varten tai julkaistavaksi sellaisenaan.

Vastuu ja päätökset julkaisemisesta ovat toimituksen. Julkaisemisen jälkeen alkuperäiset kuvat palautetaan, muu aineisto pyydetään.

Vastuu ilmoituksista:

Puhelimitse annettuihin ilmoituksiin sattuneista virheistä lehti ei vastaa. Ilmoituksen poisjäämisestä tai muusta julkaisemisesta sattuneesta virheestä lehden vastuu rajoittuu enimmillään ilmoituksesta maksetun hinnan palauttamiseen.

Taitto: Esa Haltia

Sata-Pirkan Painotalo Oy